

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Virágh Pál ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Nagy József ügyvéd által képviselt alperes ellen rendes felmondás jogellenessége jogkövetkezményei iránt a Debreceni Munkaügyi Bíróságnál 1.M.901/2005. szám alatt megindított és másodfokon a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2.Mf.20.390/2007/5. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán
- tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2.Mf.20.390/2007/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek
- tizenöt nap alatt - 20.000 /húszezer/ forint és 4.000 /négyezer/ forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget.
A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperes módosított keresetében a munkáltatói rendes felmondás jogellenességének megállapítását, a munkaviszonya helyreállítása mellőzésével elmaradt munkabére, 10 havi átlagkeresete, és 1.500.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetését kérte. A növényneveléssel összefüggésben megállapodás megkötésére és ezzel kapcsolatosan a nevelési munkájának elismerésére vonatkozó nyilatkozat kiadására is kérte kötelezni az alperest.

A Debreceni Munkaügyi Bíróság 1.M.901/2005/15. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1974-ben létesített munkaviszonyt az alperes jogelődjével mezőgazdasági mérnöki munkakör betöltésére. Kérelme alapján 1996-tól már a dohánytermesztés kutatás-fejlesztését is végezte a lecsökkent egyéb feladatok mellett. A felperes 80%-os arányban fajtanemesítőként részt vett a P. 7 nevű államilag elismert fajta létrehozásában.

Az alperes ügyvezetője, mint a munkáltatói jogkör gyakorlója 2005. szeptember 15-én kelt jognyilatkozatával rendes felmondással megszüntette a felperes munkaviszonyát azzal az indokkal, hogy a

kutatási költségeinek csökkentése miatt a munkavállalói létszámot csökkentti, ezen átszervezés keretében a felperes munkakörét megszünteti, és más munkakört nem tud a részére felajánlani.

A munkaügyi bíróság megállapította, hogy az alperesnél a felmondás előtt három kutató nemesítő dolgozott, ezt a létszámot kettőre csökkentette az alperes oly módon, hogy ezek közül az egyik személyt részmunkaidőben alkalmazta. A rendes felmondás indokának valós és okszerű volta megállapítása mellett nem találta bizonyítottnak a rendeltetésellenes joggyakorlásra és az emberi méltóságot megsértő munkáltatói eljárásra vonatkozó kereseti előadást. Az elsőfokú bíróság szerint a felperes a kutatást és nemesítést munkaköri kötelezettségként végezte, ezért a nemesítés eredményéhez kapcsolódó igénye a 2003. évi LIII. törvény 2. §-a alapján alaptalan, minthogy nemesítőnek ilyen esetben a munkáltató minősül.

A felperes fellebbezése alapján eljáró Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2.Mf.20.390/2007/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részében helyes indokai alapján helybenhagyta.

A másodfokú bíróság a fellebbezésben foglaltak miatt hangsúlyozta, hogy az alperes a megmaradó feladatok elvégzésére új munkavállalót nem alkalmazott. Kiemelte továbbá, hogy az alperes nem kötelezhető a nemesítéssel összefüggésben a felperes által követelt megállapodás megkötésére, a nemesítés eredményéhez kapcsolódó jogának elismerésére, hiszen ennek jogalapját a felperes meg sem tudta jelölni.

A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen az alapítónak az alperesnél bekövetkezett jogutódlásra és létszámcsökkentésre vonatkozó döntése hiánya miatt tartotta jogszabálysértőnek a jogerős ítéletet, figyelemmel a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXIV. törvény (régi Gt.) 150. § (2) bekezdés 1) pontjára. Ilyen döntés hiányában az ügyvezető intézkedése jogellenes. Vitatta a kutatási költségek csökkenése miatti átszervezésre vonatkozó felmondási indok valós és okszerű voltát, ugyanis az eredeti munkaköre szerinti feladatait nem érintette, hogy nemesítési tevékenységbe kezdett, ezzel összefüggésben a munkaköre nem változott, továbbá az alperes változatlanul folytat a munkakörébe tartozó agrotechnikai kutatásokat. A jelentős és nemzetközi szintű kutatási és dohánynemesítői eredményeire hivatkozással továbbra is fenntartotta, hogy az alperes megsértette az Mt. 3. § (1) bekezdését és 4. § (1) bekezdését, mivel a megkezdett nemesítői tevékenységét nem tudta folytatni, eddig elért eredményei az alperesnél maradtak. Sértelmezte, hogy az eljáró bíróságok a kutatási tevékenységének alperesnél maradó, különböző készségi fokban lévő eredményei írásban való elismerésére irányuló kérelmét

elutasították. Mindezek alapján a felperes „a jogszabályoknak megfelelő döntés” hozatalát kérte.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult, kiemelve, hogy a létszámcsökkentést és átszervezést bizonyította.

A felperes az alperesi ellenkérelemre tett észrevételeiben továbbra is vitatta a jogerős ítélet jogszerűségét, az alperes újabb észrevételében arra mutatott rá, hogy a felperesnek a nemesítéssel kapcsolatos igényei hatályon kívül helyezett jogszabályon alapulnak.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az irányadó jogerős ítéleti tényállás szerint a perbeli időszakban az alperes egyszemélyes tulajdonú kft.-ként működött, a tulajdonos a D. Rt. volt. Az alperes alapító okiratának 11/5. pontja szerint - felperes által sem vitatottan - a munkaszervezet kialakítása, irányítása és az alkalmazottak feletti munkáltatói jogkör gyakorlása az ügyvezető hatáskörébe tartozott, következésképpen e jogkörében dönthetett a létszámcsökkentésről, átszervezésről és az ebben érintett munkavállaló munkaviszonyának megszüntetéséről (adott ügyben még alkalmazandó régi Gt. 28. §-a és 156. §-a).

A per adatai szerint a felperes által hivatkozott jogutódlásra a felmondás közlését követően több hónappal került sor, a felperes munkaviszonya a jogutódlás időpontját megelőzően már megszűnt, ezért a felperes alaptalanul hivatkozott a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a jogutódlásra vonatkozó tulajdonosi döntésnek ki kellett volna terjednie az őt érintő létszámcsökkentésre, és ilyen tulajdonosi döntés hiányában a felmondás jogellenes. A felperes felülvizsgálati kérelmében ezzel összefüggésben megjelölt jogszabályok megsértése eszerint nem áll fenn, minthogy a Gt. hivatkozott rendelkezései nem vonatkoztathatók az adott létszámcsökkentésre és az átszervezésre.

A jogerős ítélet megalapozottan állapította meg, hogy a felperes eredeti munkaköre 1996-ban módosult, minthogy a felperes a kérése alapján ezen időtől kutatói és növénynemesítői feladatokat végzett. Az Mt. 82. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 76. § (4) bekezdése értelmében ezen munkaszerződés módosítás írásba foglalás nélkül is érvényessé vált, amit nem érint a munkaköri leírásnak a kutatói, növénynemesítői feladatokkal történő kiegészítése elmaradása, a felperes az adott feladatokat e nélkül is nem vitatottan éveken keresztül folyamatosan ellátta. Következésképpen az alperesnek a

kutatási költségek csökkentésével összefüggő létszámcsökkentésre és átszervezésre vonatkozó döntése a felperes munkakörét érintette, a munkakört megszüntették, az addigi három kutató, nemesítő helyett a továbbiakban két munkavállaló látta el ezeket a feladatokat, új munkavállalót e munkakörbe nem alkalmaztak. Ehhez képest nincs jelentősége, hogy az alperesnél maradtak agrotechnikai kutatások.

Az előbbiek alapján az eljáró bíróságok megalapozottan állapították meg, hogy az alperes a rendes felmondás valós és okszerű indokát bizonyította [Mt. 89. § (2)-(3) bekezdés]. A másodfokú bíróság helytállóan fejtette ki, miszerint az alperes jogkörébe tartozott annak eldöntése, hogy az adott tevékenységet a jövőben hány fővel kívánja elláttatni, és az adott gazdasági környezetben mennyit fordít a dohánynemesítéssel összefüggő kutatásokra, a döntés célszerűsége, gazdaságossága a munkaügyi jogvitának nem képezheti tárgyát (BH 2001.341.).

Nem törvénysértő az eljáró bíróságok álláspontja abban sem, hogy a perbeli adatokból nem vonható le megalapozott következtetés az Mt. 3. § (1) bekezdését és 4. § (1)-(2) bekezdését megsértő munkáltatói eljárásra a felperes munkaviszonya megszüntetésével és a munkaviszony felszámolásával összefüggésben. A felülvizsgálati kérelemben is felhozott körülmények (a rendes felmondás előtt közös megegyezéses megszüntetésre vonatkozó ajánlattétel, ennek elutasítása után a rendes felmondás azonnali közlése, a munkakör átadására történt felszólítás, a felmondás után az üvegházból cserepes dohány felperes általi elvitele miatt a nemesítéssel összefüggő anyagok további elvitelének megakadályozására tett munkáltatói intézkedések) nem alapozták meg az alperes rendeltetésellenes, az együttműködési kötelezettséget megsértő magatartását.

A munkaügyi bíróság a növényfajta állami elismeréséről, valamint a szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 2003. évi LII. törvény 2. § 13. pontja és 16. pontja alapján törvénysértés nélkül állapította meg, hogy nem a felperes, hanem az alperes minősült nemesítőnek, minthogy a felperesnek a munkaköréből folyó kötelessége volt a nemesítés, fajtafenntartónak úgyszintén az alperest kell tekinteni. E törvény hatályaon kívül helyezte az 1996. évi CXXXI. törvényt, amely a nemesítés tekintetében eltérő szabályokat tartalmazott, amennyiben nemesítőnek még a növényfajta előállító természetes személyt tekintette, és előírta, hogy a fajtahasználati díjból a fajta nemesítőjét a vele kötött külön megállapodás alapján fajtajutalék illeti, továbbá megilleti a nemesítőként történő feltüntetés joga.

A felperes eszerint tévesen hivatkozott a 2003. július 10-étől hatályon kívül helyezett törvényben szabályozott jogosultságoknak a 2005. szeptember 15-én közölt rendes felmondással összefüggő

megsértésére, és ezáltal a felmondás rendeltetésellenességére. A 2003. évi LIII. törvény 13. § (1) bekezdése értelmében a nemesítőnek minősülő alperest illette az a jog, hogy ilyenként feltüntessék, a felperes ezzel kapcsolatos, az alperessel szemben támasztott követeléseinek nem volt jogszabályi alapja, ilyet a felülvizsgálati kérelem sem tudott megjelölni.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem keretei között vizsgált jogerős ítéletet hatályában fenntartotta [Pp. 275. § (3) bekezdés].

A felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az ügyben még irányadó 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2008. december 3.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. előadó bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő